

POLİTİKA ANALİZLERİNDE KULLANILAN MAKROEKONOMİK MODELLER VE YENİ NEOKLASİK SENTEZ*

Fındık Özlem ALPER*

Özet

1970'li yılların sonlarında mevcut makroekonomik modeller, bu dönemde ortaya çıkan sorunların çözümünde yetersiz kalmaları nedeniyle çeşitli yönlerden eleştirilmişlerdir. Bu eleştiriler neticesinde de makroekonomi ve makroekonomik modelleme alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Henüz üzerinde kesin bir görüş birliğine varılmış tek bir modelden bahsetmek mümkün olmasa da, 1980'lerden bu yana makroekonomide yaşanan gelişmelerin bir dinamik stokastik genel denge (DSGD) modeli olan Yeni Neoklasik Sentez (YNS) ya da Yeni Keynesyen Makro Model olarak isimlendirilen bir yaklaşım etrafında toplandığı söylenebilir. Çalışmada, makroekonominin 20. yüzyılın sonlarında ve 21. yüzyılın başlarında yaşadığı dönüşüm ve bu dönüşüm çerçevesinde para politikası modellemesinde ortaya çıkan gelişmeler neticesinde yeni bir teorik yaklaşım olarak literatürde yerini alan ve gittikçe popüler hale gelen YNS'in teorik gelişmelerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Makroekonomik modeller, dinamik stokastik genel denge, yeni neoklasik sentez, enflasyon hedeflemesi.

JEL Sınıflaması: E120, E130, E520, E580

MACROECONOMIC MODELS USED IN POLITICAL ANALYSIS AND NEW NEOCLASSICAL SYNTHESIS

Abstract

At the end of the 1970s, existing macroeconomic models are criticized because these models were becoming inadequate about solving the problems emerging this period. Due to this criticisms, considerable developments are arising in the field of macroeconomic and microeconomic modelling. Referring a unique model which has a consensus upon, is impossible, but until the 1980s developments about macroeconomics is clustering around the New Neoclassical Synthesis (NNS) or New Keynesian Macro Model which is a stochastic general equilibrium model. The intended study aims to investigate and tries to explain the development that has occurred in macroeconomics along with modelling on monetary policy at the end of the 20th and the early 21st centuries, and NNS which is becoming new theoretical approach and more popular at the literature.

Keywords: Macroeconomic models, dynamic stochastic general equilibrium, new neoclassical synthesis, inflation targeting.

JEL Classification: E120, E130, E520, E580

*Bu çalışma, 2014 yılında tamamlanan "Para Politikasındaki Gelişmeler ve Türkiye Uygulaması" başlıklı doktora tezinden yola çıkılarak oluşturulmuştur.

* Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü, oalper@nigde.edu.tr, Niğde Üniversitesi Merkez Yerleşkesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kat:3 Oda No: 324 Merkez/NİĞDE.

GİRİŞ

Makroekonomik modeller, bir ekonominin çalışma şeklini ve yapısını tanımlamaya yönelik tasarlanan, temelde ekonomik ajanların davranışlarına dayalı kurumsal ve tanımsal ilişkilerin ve davranışsal eşitliklerin bir seti olarak tanımlanabilir (Jayawickrama, 2007: 80; Valadkhani, 2005: 6). Makroekonomik modeller temel teorik ilkeleri açıklamak, farklı makroekonomik teorileri analiz etmek ve karşılaştırmak, politika değişikliklerinin etkilerini tahmin etmek, değerlendirmek ve ekonomik öngörü üretmek amacıyla kullanılabilirler (Garratt, vd., 2006: 1; Pesaran ve Smith, 1985: 127).

1970'lerin sonlarında makroekonomik modeller hem teorik ekonomiden, hem de uygulamalı ekonomiden gelen eleştirilere maruz kalmıştır. Ampirik açıdan en önemli eleştiri, kullanılan makroekonomik modellerin 1970'lerde ortaya çıkan stagflasyonu öngörmeye başarısız olmalarına yöneliktir. Bu alanda önemli sayılabilecek bir diğer eleştiri de Sims (1980)'den gelmiştir. Sims, geleneksel makroekonomik modellerde ekonomik ajanların dönemlerarası optimizasyon yaptığı bir durumda dışsallığı desteklemek için konulan sınırlamaların gerçekte bağdaşmadığını ileri sürmektedir. Söz konusu modellerdeki temel sorun önsel sınırlamalarla modeldeki değişkenlerin birbirleriyle olan bağımlılıklarının engellenmesidir. Dolayısıyla, makroekonomik değişkenler arasında önemli bir korelasyon olmasına rağmen, meydana gelen değişimler bağımsız olarak düşünülmektedir (Jayawickrama, 2007: 86; Gali ve Gertler, 2007: 1).

Lucas (1976) kritiği, teorik açıdan gelen eleştirilerin en güçlüsüdür ve “derin yapısal parametre” analizi olarak bilinen yeni bir araştırma alanının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Garratt, vd., 2006: 3; Valadkhani, 2005: 13). Lucas, politika analizi amacıyla kullanılan geleneksel modellerdeki “yapısal parametrelerin uygulanan politikaya göre değişmediği varsayımının” geçersiz olduğunu, ekonomik ajanların bir dinamik optimizasyon yaklaşımına göre davranmaları ve mevcut bilgiyi rasyonel olarak kullanmaları durumunda “politikadaki herhangi bir değişikliğin ekonometrik modellerin yapısını sistematik olarak değiştireceğini” belirtmiştir (Lucas, 1976: 41).

Makroekonomi alanında, ekonomilerin gerçek hayattaki yapısı ve işleyişini daha iyi açıklayabilecek modeller bulmaya yönelik arayışlar uzun yıllardan beri devam etmektedir. Henüz üzerinde kesin bir görüş birliğine varılmış tek bir modelden bahsetmek mümkün olmasa da, son otuz-otuz beş yıldır makroekonomide yaşanan gelişmelerin YNS olarak isimlendirilen bir yaklaşım etrafında toplandığı söylenebilir. Yeni Klasik İktisat ve Reel İş Çevrim Kuramı ile Yeni Keynesyen İktisat arasındaki metodolojik yaklaşımın sonucu olarak ortaya çıkan bu yaklaşım, günümüz ekonomilerinde görülen dalgalanmaları açıklayabilmektedir.

1990'ların sonlarında oluşmaya başlayan YNS modelleri, rasyonel beklentiler ve geçici nominal katılıkların bulunduğu eksik rekabetçi DSGD modelleridir (Goodfriend, 2007: 57). Son yıllarda, YNS modelleri, makroekonomik ilişkilerin incelenmesinde ve para politikası analizlerinde oldukça sık kullanılmaktadır. Modeller oldukça farklı biçimlerde formüle edilmiş, çözülmüş ve tahmin edilmiştir. Dolayısıyla bu modellerin optimal parasal politika sonuçları homojen olmamakla birlikte genel olarak enflasyon ve çıktı açığını istikrarlı kılan politika optimal olarak kabul edilmektedir[†].

Neoklasik Büyüme Teorisi'nden hareket eden YNS, para politikasının kısa dönemde reel ekonomik faaliyetleri etkileyebileceğini, uzun dönemde ise nötr olduğunu kabul etmektedir. Beklentilerin para politikasının ekonomi üzerindeki etkisi açısından oldukça önemli olduğunu öne süren bu yaklaşım, düşük ve istikrarlı bir enflasyon oranının ekonomideki dalgalanmaları azaltacağını iddia etmektedir. Bu doğrultuda YNS'in para politikası önerisi fiyat istikrarı amacına ulaşmak için benimsediği enflasyon hedeflemesi stratejisidir (Taylor, 1998: 3-4).

Bu çalışmada YNS'in teorik içeriği ve politika önerileri incelenmektedir. YNS, Yeni Keynesyen DSGD modeli ile ifade edildiğinden çalışmanın ikinci bölümünde, modelleme alanında

[†] Bu konuda detaylı bilgi için bkz: Oğuz (2008).

son aşama olan dinamik stokastik genel denge modellerine yer verilmektedir. Daha sonra ise enflasyon hedeflemesi rejiminin teorik dayanağı olan YNS'in genel özellikleri ve teorik içeriği modeli oluşturan denklemler üzerinden ayrıntılı bir şekilde açıklanmakta ve sonuç kısmı ile çalışma tamamlanmaktadır.

I. DİNAMİK STOKASTİK GENEL DENGE (DSGD) MODELLERİ

Modern makro modellerin geçmişi Lucas eleştirisine karşılık olarak 1980'lerde başlayan çalışmalara dayanır. Yapılan çalışmalar, politika analizlerinde kullanılacak modellerin bir takım özelliklere sahip olmaları gerektiğini göstermiştir. Bunlar (Kocherlakota, 2010: 5-10):

- i. Modeller, hanehalkı için bütçe kısıtlarını, firmalar için teknolojik kısıtları ve ekonominin bütünü için de kaynak kısıtlarını açıkça belirtmelidirler.
- ii. Modeller, hanehalkı tercihlerinin ve firma amaçlarının açık bir tanımını içermelidirler. Böyle bir tanımlama eksikliği, modelleri Lucas eleştirisine bağımlı hale getirecektir.
- iii. Modeller, hanehalkı ve firmaların ileriye dönük davranışlara (rasyonel beklentilere) sahip olduklarını varsaymalıdır.
- iv. Modeller, hanehalkı ve firmaların karşılaştıkları ve ekonomiyi etkileyen şoklar hakkında açık olmalıdır.
- v. Eski makro modeller gibi, modern makro modeller de tüm ekonomiyi temsil eden matematiksel biçimlerde tasarlanmalıdır.

Bu beş unsurun bir araya getirilmesi sonucunda, literatürde dinamik stokastik genel denge (DSGD) olarak nitelendirilen ve politika analizlerinde sıkça kullanılan makro modeller oluşur. Pagan (2003: 65), ekonomideki "en yeni modellemenin" dinamik stokastik genel denge modeli olduğunu ileri sürmüştür. Bu modeller rasyonel beklentiler ile veri tercihler ve kısıtlar karşısında hanehalkı ve firmaların optimal bir biçimde davrandıklarının varsayıldığı mikroekonomik temelleri birleştirir (Walsh, 2010: 28). Sonuç olarak, yeni modeller rasyonel beklentiler varsayımını kabul etmeleri ve açık mikro temeller üzerine kurulmaları hususlarında geleneksel modellerden farklılık gösterirler (Blanchard, 2008: 20; Taylor, 1997: 40).

Ekonomideki temsili ajanların (hanehalkları ve firmalar) karar problemlerinden hareket eden ve ekonominin genelini ele alan DSGD modelleri, makro iktisatta özellikle optimal politika yapımıyla ilgili normatif konularda yaygın kullanılan analiz araçları haline gelmişlerdir (Walsh, 2006: 144). Temelde, bu modeller dalgalanmaların kaynaklarının saptanmasında, para, enflasyon ve iş çevrimleri arasındaki ilişkinin analizinde, yapısal değişiklikler hakkındaki soruların cevaplanmasında, politika değişikliklerinin etkisinin tahmin edilmesinde, alternatif para politikalarının arzu edilirliliğinin değerlendirilmesinde ve karşı olgusal (counterfactual) deneyimler sunulmasında kullanılırlar. Ayrıca ekonominin yapısal özellikleri ve indirgenmiş biçimdeki parametreler arasında bir ilişki kurmaya izin verirler (Del Negro, vd., 2007: 123).

DSGD modelleri formülasyonlarda farklılıklar göstermekle birlikte, birçok ortak özellik taşırlar. DSGD modelleri dinamiktir ve genellikle sonsuz bir zaman aralığında her dönem için emek arzı ve tüketim talebi üzerinden faydasını maksimize etmeye çalışan temsili, rasyonel bireyin fayda fonksiyonuyla başlarlar. DSGD modellerinin amaçları bir anlamda gerçek ekonomilerdeki veri üretim süreçlerini (data generating process) modellemektir, bu nedenle tesadüfi bir şok sonrasında modelin nasıl davranacağını kontrol etmeye yönelik stokastik unsurlar içerirler. Ayrıca DSGD modelleri işgücü ve mal piyasalarının da içinde bulunduğu bütün piyasaların daima dengede olduğu genel denge modelleridir (Dadkhah, 2009: 164).

I.I. DSGD Modellerinin Oluşturulması

Politika analizi için kullanılan DSGD modelleri bir talep bloğu (IS denklemi), bir arz bloğu (enflasyon denklemi/Phillips Eğrisi) ve bir para politikası eşitliği olmak üzere birbirleriyle ilişkili üç blok etrafında oluşturulur. Blokları tanımlayan eşitlikler temel ekonomik ajanların (hanehalkları, firmalar ve hükümet/kamu kesimi) davranışı hakkındaki varsayımlardan türetilir. Talep bloğu reel sektörü (Y), planlanan (ex ante) reel faiz oranı ile gelecekte oluşması beklenen reel aktivite hakkındaki beklentilerin bir fonksiyonu olarak tanımlar. Bu blok, reel faiz oranları geçici olarak yükseldiği zaman hanehalkları ve firmaların daha çok tasarruf edeceğini ve hanehalklarının gelecekte oluşması beklenen reel aktivitenin daha yüksek olacağını bekledikleri zaman daha çok harcayacaklarını ileri sürer. Talep bloğunda belirlenen Y, arz bloğunun gelecekteki enflasyon beklentisi ile birlikte temel girdisi olmaktadır. Şöyle ki, reel aktivitenin yüksek olduğu zamanlarda firmalar işçileri daha uzun sürelerde çalışmaya ikna edebilmek için ücretleri yükseltirler, bu yüksek ücretler fiyatlara baskı yaparak ve enflasyon yaratarak marjinal maliyetleri yükseltir ve gelecekte daha yüksek enflasyon beklentisi yaratır. Bu beklenti de fiyatların ve cari enflasyonun yükselmesine yol açar. Arz ve talep bloğunda belirlenen çıktı ve enflasyon para politikası bloğunu etkiler. Para politikası eşitliği merkez bankasının nominal faiz oranını, enflasyonun ve reel aktivitenin bir fonksiyonu olarak nasıl belirleyeceğini tanımlar. Nominal faiz oranlarının ayarlanmasıyla birlikte, para politikası sırasıyla reel sektörü ve reel sektör aracılığıyla da enflasyonu etkiler (Sbordone, vd., 2010: 24-25).

Bu mekanizma beklentilerin rolünü ve beklentilerin yarattığı bloklar arasındaki dinamik bağlantıları vurgular. Beklentiler çıktı ve enflasyonun belirlendiği talep ve arz bloklarını etkiler. Bu ise para politikasının yürütülmesinin beklenti biçimi üzerinde geniş etkiye sahip olduğunu gösterir. DSGD modellerinde, uygulanan politika beklentiler kanalı aracılığıyla ekonomiyi etkiler (Wickens, 2008: 5).

Politika değerlendirmesine yönelik bir araç olarak kullanıldığı zaman, DSGD modelleri genellikle dört evrede uygulanır (Cuhe-Curti, vd., 2009: 5-6; Dullien, 2009: 4-5):

- i. Birinci evre modele yönelik ekonomik varsayımların belirlenmesini ve matematiksel formülasyonunu içermektedir. DSGD modelleri, ekonomideki ajanların (firmalar, tüketiciler, mali ve parasal otoriteler, vs.) türünün ve sayısının, ajanların amaçlarının (kar ya da fayda maksimizasyonu) ve karşılaştıkları kısıtların (bütçe, bilgi, kurumsal, teknolojik, vs.) dikkatli bir biçimde tanımlanması ve formülasyonu ile başlar. Bu aşamada, ayrıca, ekonomide ne tip malların bulunduğu, başlangıçtaki sermaye stoğu, üretim teknolojisi, piyasalar ve yapıları, ticaretin yapılış şekli, zaman periyotları ve tesadüfi şokların kaynakları hakkında ayrıntılı bilgiler yer alır.
- ii. İkinci evre denge koşullarının türetilmesi ve tahmininden oluşmaktadır. Ajanların optimal kararları rasyonel, ileriye dönük bir durumda amaçlarını maksimize etmeye yönelik davrandıkları varsayımı altında türetilir. Bu kararlar genellikle doğrusal olmadığı için, stokastik fark eşitliklerinin doğrusallaştırılmış bir sistemi biçimini alır ve ekonominin dengesini gösterir.
- iii. Üçüncü evrede modelin parametrelerinin nümerik değerleri belirlenmektedir. Makroekonomik analiz için, teorik modelin ekonomik veri ile ne kadar örtüştüğünün belirlenmesi önem taşımaktadır. DSGD modelleri etrafındaki mevcut tartışmaların çoğu, modellerin değerlendirilmesinde kullanılması gereken yöntemle ilgilidir. Literatürde parametre değerlerinin belirlenmesi amacıyla kalibrasyon ve ekonometrik tahmin yöntemi olmak üzere iki farklı yöntem kullanılmaktadır. Modeldeki yapısal parametrelerin daha önce yapılmış mikroekonometrik çalışmalardan ve ekonominin uzun dönem eğilimlerini yansıtan değerlerden alınmasına “kalibrasyon” denilmektedir. Bu yöntemde, modelin gerçek ekonominin doğru bir tanımı olmadığı, sadece modelin gerçek veri üretim süreçlerinin birer yaklaşıtı olduğu varsayılır. Diğer bir ifadeyle, başlangıç postülası olarak modelin yanlış olduğu kabul edilir. Sonrasında model kalibre edilir ve modelden üretilen veri ile gerçek veri karşılaştırılarak, modelden elde edilen verinin gerçek veriye ne kadar benzediği test edilir.

Bu karşılaştırma için genellikle etki-tepki (impulse-response) fonksiyonları ve ikinci momentler kullanılır.

Ekonometrik tahmin yöntemi ise modelin gerçek veri üretim süreci olduğu varsayımı altında, modele dayalı istatistiklerin yanı sıra bazı örneklem istatistiklerini de içeren bir amaç fonksiyonunun minimizasyonu sonucu olarak parametre değerlerinin türetilmesini ima eder. Literatürde DSGD modellerinin tahmini için, genelleştirilmiş momentler yöntemi (generalized method of moments (GMM)), tam bilgi maksimum olabilirlik yöntemi (full information maximum likelihood (FIML)), Bayesian tahmin yöntemi gibi farklı ekonometrik teknikler kullanılır.

iv. Dördüncü evrede ise bilgisayar ortamında modelin stokastik denge süreci belirlenmekte ve stokastik şoklar karşısında nasıl tepkide bulunacağı araştırılmaktadır. Simülasyonla yaratılan suni serilerden çıkarılan istatistiksel özellikler (korelasyon, varyans ve kovaryans) gerçek serilerden çıkarılan istatistiksel özelliklerle karşılaştırılarak model değerlendirilmektedir.

I.II. DSGD Modellerinin Avantaj ve Dezavantajları

Makroekonomik politika analizinde kullanılan DSGD modelleri kendilerini çekici kılan birçok önemli avantaja sahiptir. İlk olarak modeller, optimizasyon yapan ekonomik ajanların karşılaştıkları amaç ve kısıtları açık bir biçimde tanımlarlar ve ajanların optimizasyon davranışlarından türetilirler. Bu yönüyle DSGD modelleri mikro temellidirler ve dolayısıyla da Lucas kritiğinden muaftırlar. İkinci avantajı ajanların rasyonel beklentilere sahip olması bakımından modeller ileri bakışlıdır. DSGD modellerinde beklentiler açık bir şekilde modellenir ve para politikası, ajanların beklentileri üzerinden ekonomiyi etkiler. Bu çerçevede para politikasının temel rolü enflasyon ve enflasyon beklentileri için bir nominal çıpa sağlamasıdır. Böylelikle DSGD modelleri alternatif para politikalarını değerlendirmede kullanılabilir. Ayrıca DSGD modelleri, farklı boyutlarda değişiklikleri ve genişlemeleri uyumlaştıracak esnek bir modelleme yaklaşımı sunar. Örneğin detaylı bir sektörel yapı ya da farklı şok türleri tanımlanabilir. Bilgisayar bilimindeki ilerlemeler ve hesaplama tekniklerindeki gelişmeler daha zengin ve daha karışık modellerin üretimini mümkün kılar (Cuche-Curti, vd., 2009: 6; Woodford, 2003: 10-11).

DSGD modellerinin yukarıda sayılan avantajlarının yanında bir takım eksiklikleri de bulunmaktadır. Bu eksikliklerden birincisi, DSGD modellerinde teorik ve ampirik tutarlılık arasında bir ödünleme ilişkisinin varlığıdır. Modeller kısmen ampirik çalışmalar tarafından reddedilen teorilere dayanır ve teorik tutarlılığa önem verir. Ayrıca, DSGD modelleri bir doğrusal rasyonel beklentiler modelidir ve değişkenler arasındaki doğrusal olmayan ilişkileri bu modellere aktarmak oldukça zordur. DSGD modellerinin önemli bir zayıflığı da, onları parametrelerle ifade etmede karşılaşılan zorluktur. Bu problem özellikle gelişmekte olan ülkelerde daha önemlidir, çünkü bu ülkelerde veriler kısa ya da çoğu durumda eksiktir. Bu da modelin, politika analizi için kullanımını zorlaştırır. Diğer taraftan DSGD modellerinin çoğunda paraya ve finansal sektöre yer verilmez. Kuşkusuz böyle modeller finansal krizleri ve balonları (bubbles) öngörmeye ve tanımlamada kullanışlı olamazlar. DSGD modellerinin eksikliklerinden birisi de, modellemenin yeni ve karmaşık bir yapıya sahip olması ve hesaplama tekniklerinde karşılaşılan zorluklardır (Argov ve Elyakam, 2007: 8; Peiris ve Saxegaard, 2007: 6).

Bütün bu eleştirilere rağmen, makroekonomik teori ve hesaplama tekniklerindeki gelişmelerin bir sonucu olarak, tamamen yapısal DSGD modelleri oluşturmak ve bu modelleri iş çevrimlerini incelemek ve para politikası analizi ve formülasyonu için kullanmak mümkün olmaktadır.

II. YENİ NEOKLASİK SENTEZ VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Metodolojik olarak YNS, dinamik genel denge teorisini kullanmak suretiyle mikro iktisat ile makro iktisat arasındaki ayrımı ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. YNS modelleri, para politikasının bileşenlerini Keynesçi, Monetarist, Yeni Klasik İktisat ve Reel İş Çevrimleri teorileri çerçevesinde şekillendirmektedir. Bu anlamda; Yeni Klasik İktisat-Reel İş Çevrim Kuramı çizgisinde dönemler arası optimizasyon ve rasyonel beklentileri; Yeni Keynesyen İktisat çizgisinde ise mal, kredi ve emek piyasasında eksik rekabet ve maliyetli fiyat ayarlama unsurlarını bir araya getirmekte ve makro iktisadın yeni dinamik mikro temellerini ortaya koymaktadır. Ayrıca, para politikasının rolü ve önemi konusunda Monetarist düşüncüyü benimsemektedir. Bu yönüyle YNS, Reel İş Çevrim kuramcıları gibi para, enflasyon ve konjonktür dalgalanmaları arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik kantitatif modeller ve optimal politikalar oluşturmayı ve fiyat istikrarının sağlanması ve sürdürülmesiyle refahın maksimum hale getirilmesini amaçlamaktadır (Goodfriend ve King, 1997: 25; Woodford, 2009: 271-274). Buradaki anahtar düşünce şudur: “Uzun dönemde para yansızdır, fakat kısa dönemde firmaların fiyat belirleme davranışlarından kaynaklanan bazı geçici nominal katılıklar vardır. Bundan dolayı kısa dönemde para politikası reel etkilere sahiptir” (Dixon, 2008: 2; Woodford, 1999: 29). Özetle, bu yeni yapı/model kısa dönemde Keynesyen, uzun dönemde ise Yeni Klasik özelliklere sahiptir. YNS tamamıyla dinamik ve mikro temelli ve eksik rekabet dengesine sahip olmasıyla, eski sentezden farklılık göstermektedir (Dixon, 2008: 2).

YNS, kısa dönem fiyat katılıkları nedeniyle toplam talebin, reel ekonomik faaliyetlerin temel belirleyicisi olduğu düşüncesini ortaya koymaktadır. Bu anlamda kısa dönemde para politikasının ekonomi üzerinde güçlü etkileri vardır, çünkü para arzındaki değişiklikler fiyatlarda aynı oranda bir değişme meydana getirmeyecektir (Senbeta, 2011: 7). Para politikasına atfedilen önemin pozitif ve normatif açıdan iki önemli sonucu doğmaktadır: Pozitif açıdan, konjonktür dalgalanmaları para politikası uygulamalarından bağımsız olarak algılanamaz. Normatif açıdan ortaya çıkan sonuç ise toplam talebin, makroekonomik istikrarın sağlanması amacıyla para politikası tarafından yönlendirilmesi gereğidir. Bununla beraber, uzun dönem çıktı düzeyini belirleyen talep güçleri değil, arz güçleridir. Bu nedenle para politikası ekonominin uzun dönem belirleyicilerine karşı dikkatli davranmalıdır (Goodfriend ve King, 1997: 26; Woodford, 2003: 11-12).

Yeni Klasik İktisat ve Reel İş Çevrim Kuramı ile Yeni Keynesyen İktisat arasındaki metodolojik yakınlığa bağlı olarak ortaya çıkan YNS’i inceleyen Zouache (2004: 101-107)’ye göre, YNS modelleri dört temel prensibe sahiptir. Bu prensipler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- i. Dinamiklik prensibi: YNS modelleri dinamik modeller olup, optimizasyon davranışlarını zamanlararası bir yapıda inceler.
- ii. Temsili birim prensibi: Eski NeoKlasik Sentez’in aksine (Hicks, 1937; Modigliani, 1944) YNS modelleri, ekonomideki temsili hanehalkı ve firmaların karar alma süreçlerinin ekonomideki tüm birimler için aynı olduğunu varsayar.
- iii. Genel denge prensibi: Temsili hanehalkı ve firmaların rasyonel davranışları sonucu tüketim, yatırım, üretim ve istihdam gibi makro değişkenler dengededir. YNS, Reel İş Çevrim Kuramının metodolojisini kullanarak çözümlemesini DSGD modeli çerçevesinde yapmaktadır. Bu anlamda modeller, iktisadi ajanların birbirleri ile olan etkileşimlerini ve karşılıklı bağımlılıklarını dikkate almaktadır.
- iv. Ampirik doğrulama (empirical verification) prensibi: YNS modelleri, ampirik gerçeklerle uygun bir biçimde örtüşmek durumundadır. Modelin sonuçları ampirik gerçeklerle uyuşmuyorsa o model reddedilir.

YNS modellerinin özünü oluşturan bu prensiplere ilaveten, söz konusu modele uygun olarak firmaların monopolcü rekabetçi olarak modellenmeleri ve nominal ve reel katılıkların modele dahil edilmesi de bir prensip olarak alınabilir (Gali, 2009: 1). Blanchard (2000: 1391), nominal katılıkları “parasal değişimlere karşı fiyat seviyesinin yavaş uyumu” olarak tanımlamaktadır. YNS modelleri temel olarak Calvo (1983)’nun kısmi ayarlama mekanizması aracılığıyla nominal katılıkları modele dahil etmektedirler.

II.I. Yeni Neoklasik Sentez Modeli

1990'lara kadar makro ve parasal analizler IS-LM ilişkisine bağlı olarak incelenmiştir. Bu modellerin teorik çerçevesi genelde zayıf kalmış ve para politikası konusunda çok genel çıkarımlara ulaşılmıştır. 1970'li yılların başında hakim teorik çerçeve IS-LM (AD-AS) analizine yönelik eleştiriler, analiz rasyonel beklentiler temeline dayalı optimizasyon davranışını içermemesi ve beklentileri içeren Phillips Eğrisinin yer almaması (Colander, 1995: 165-188), sadece kısa dönemli analize uygun olması (McCallum ve Nelson, 1999: 298), para politikasının parasal hedeflemeye uygun olarak değerlendirilmesi nedeniyle günümüz para politikası uygulamalarını ve para politikası enstrümanı olarak faiz oranını modelleyememesi (Romer, 2000: 160) ve enflasyon hedeflemesi, kredibilite, para politikası kuralları gibi yeni teorik unsurların analizine imkan vermemesi şeklinde sıralanmaktadır (Özdemir, 2009: 107).

YNS modeli ise bu eleştirileri ortadan kaldıracak ve para politikası literatüründeki gelişmeleri ve nominal ücret ve fiyat katılıklarını da içerecek biçimde dinamik, stokastik, genel denge çerçevesinde ekonomik ajanların optimal davranışları üzerine kurulmuştur. Temel model hanehalkının dönemler arası fayda maksimizasyonundan ve firmaların kar maksimizasyonundan türetilmektedir. YNS modelinde temsili hanehalkı seçtiği ömür boyu tüketim ile faydasını nasıl en yüksek düzeye çıkaracağını ve söz konusu tüketim mallarını üreten firmalara her bir dönemde, emeğini nasıl arz edeceğini kararını vermektedir. Monopolcü rekabetçi firmalar, piyasa gücünü elinde bulundurmak amacıyla farklılaştırılmış mallar üretmektedirler ve marjinal üretim maliyetinin üzerinde bir mark-up düzeyinde farklılaştırılmış ürün fiyatlaması ile karlarını en yüksek düzeye getirmektedirler (Goodfriend, 2008: 248).

Ekonominin kapalı olduğu varsayımı altında, YNS modeli temel olarak üç denklem ile formüle edilmektedir (Arestis ve Sawyer, 2002; Meyer, 2001:2):

$$\begin{aligned} 1. Y_t^e &= a_0 + a_1 Y_{t-1}^e + a_2 E(Y_{t+1}^e) - a_3 [R_t - E_t(p_{t+1})] + s_1 \\ 2. p_t &= b_1 Y_t^e + b_2 p_{t-1} + b_3 E_t(p_{t+1}) + s_2 \quad (b_2 + b_3 = 1) \\ 3. R_t &= RR^* + E_t(p_{t+1}) + c_1 Y_{t-1}^e + c_2 (p_{t-1} - p^T) + s_3 \end{aligned}$$

Modelde Y_t^e çıktı açığı, R nominal faiz oranını, p enflasyon oranını, p^T enflasyon hedefini, RR^* denge reel faiz oranını[†], s_i ($i=1,2,3$) stokastik şokları, E_t beklenti operatörünü, t , $t-1$ ve $t+1$ de sırasıyla cari, geçmiş ve gelecek zamanı göstermektedir. İlk eşitlik toplam talebi, ikinci eşitlik Phillips Eğrisini ve üçüncü eşitlik para politikası kuralını ifade etmektedir. Modelde üç eşitlik ve çıktı açığı, faiz oranı ve enflasyon olmak üzere üç bilinmeyen vardır (Arestis ve Sawyer, 2005: 8).

IS eğrisinin dinamik versiyonunu temsil eden ilk eşitlik, cari çıktı açığı, geçmiş ve gelecekteki çıktı açığı ve reel faiz oranıyla ilişkilendiren toplam talep denklemdir. Phillips Eğrisini veren ikinci eşitlik enflasyon oranını, cari çıktı açığı ve geçmiş enflasyon ve enflasyon beklentileri ile ilişkilendirmektedir. Eşitlikte gecikmeli uyum ve ileriye yönelik unsurların yer alması modelin, kısa dönemde yapışkan fiyatlara ve uzun dönemde esnek fiyatlara yer verdiğini göstermektedir. Denklemde yer alan $E_t(p_{t+1})$ terimi kredibilitiyi temsil etmektedir. Merkez bankasının fiyat istikrarını sağlama konusunda kararlılığı enflasyon bekleyişlerini olumlu etkilemekte ve hedeflenen enflasyonun düşük üretim maliyetleri ile gerçekleştirilmesi mümkün olmaktadır. Toplam arz fonksiyonunu temsil eden Phillips Eğrisi, Calvo (1983)'ün fiyatlama modelinden[§] türetilmektedir. Modelin son denklemi, LM eğrisinin yerini alan bir para politikası kuralıdır. Bu eşitlik, para politikası enstrümanı olarak faiz oranını, beklenen enflasyon oranı, çıktı açığı, enflasyonun hedef enflasyon değerinden sapması ve denge reel faiz oranı ile ilişkilendirmektedir. Diğer bir ifadeyle, para politikası enstrümanı olarak faiz oranı, enflasyon ve çıktının hedef değerlerinden sapmalarına

[†] Bu denge reel faiz oranı Wicksell'in hem enflasyonu, hem de çıktı açığı istikrarlı hale getirmek için gereksinim duyulan nominal faiz oranı olarak adlandırdığı "doğal faiz oranına" yakındır. Detaylı bilgi için bkz: Woodford (2003).

[§] Calvo (1983) fiyatlama modeli, firmaların çok sık fiyat ayarlamalarına gitmediklerini ve fiyat ayarlama fırsatlarının dışsal bir süreç izlediğini varsayar. Şöyle ki, herhangi bir t döneminde firmaların sadece $1-\theta$ kadar optimal olarak fiyatlarını belirler, θ kadar firma ise fiyatlarını son dönemin enflasyonuna endeksler.

tepki olarak ayarlanmaktadır. Böylelikle faiz oranı ekonomik gelişmelere sistematik olarak cevap vermekte ve para politikası içselleşmektedir (Arestis ve Sawyer, 2005: 8).

Modelde para arzına ait herhangi bir rol bulunmamaktadır. Yani para arzındaki artışlar nötr kabul edilmektedir (Taylor, 1997: 41). YNS yaklaşımı, enflasyonun para arzındaki artışlardan kaynaklandığı yönündeki parasalcı önermeyi kabul etmekle birlikte, yaklaşıma ait literatürde para içsel olarak ele alınmaktadır. Buna göre para arzı, ekonominin kredi gereksinimleri yani para talebi tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla da para ile fiyatlar genel düzeyi arasındaki nedensellik ilişkisi tersine dönmüştür. Para arzı, ekonomiye herhangi bir geri beslemede bulunmayan artık bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Arestis ve Sawyer, 2005: 8). McCallum (2001: 145), bu şekilde para politikası uygulamalarında paranın önemsizleşmesini “parasız para politikası (monetary policy without money)” olarak tanımlamaktadır. YNS içinde merkez bankalarının parasal toplamları kontrol ettiği biçimindeki Friedman’ın monetarist görüşü, Reel İş Çevrim Kuramı’nın para arzının içsel olduğu iddiasıyla yer değiştirmiştir (Tcherneva, 2008: 4-5).

YNS modeli içinde para politikasının uygulanma sürecine bakıldığında, merkez bankasının enflasyondaki ve çıktındaki sapmalara bağlı olarak faiz oranını belirlediği ve parasal aktarma kanallarıyla (faiz oranı ve beklenti kanallarıyla) toplam talebi etkilemeye çalıştığı görülmektedir. Şöyle ki, enflasyonun hedeflenen değerinin üzerinde gerçekleşmesi ya da çıktının potansiyel düzeyinin üzerinde seyretmesi halinde, merkez bankası nominal faiz oranını yükseltecektir. Nominal faiz oranı yükseldiğinde, yapışkan fiyatlar nedeniyle, reel faiz oranı da yükselecek, reel faiz oranındaki bu değişime bağlı olarak tüketim ve yatırım miktarları azalacak ve böylece toplam talep düzeyi azaltılmış olacaktır. Sonuçta azalan toplam talep, beklentileri etkileyerek enflasyonun düşmesine neden olacaktır (Monvoisin ve Rochon, 2006: 66). Böylelikle enflasyonun kontrolü, para politikasının herhangi bir şok karşısında sistematik olarak faiz oranlarını kullanarak toplam talebi etkilemesi şeklinde gerçekleştirilmektedir (Carlin ve Soskice, 2005: 3-7).

YNS modeli genellikle ekonominin kapalı olduğu varsayımı altında analiz edilir. Ancak açık ekonomiler için temel model, ekonominin dinamiklerini açıklamada yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle standart modele açık ekonomi unsurlarını niteleyen değişkenler de ilave edilmelidir**. Örneğin Buncic ve Melecky (2008) açık ekonomi yeni sentez modelini aşağıdaki eşitlikler yardımıyla kurmaktadır:

$$1. y_t = \gamma_1 E_t y_{t+1} + \gamma_2 y_{t-1} + \delta_1 (r_{t-1} - E_t \pi_{t+1}) + \delta_2 q_{t-1} + \delta_3 y_t^* + \varepsilon_{IS,t} \quad (\gamma_1 + \gamma_2 = 1), (\delta_1 < 0)$$

$$2. \pi_t = \varphi_1 E_t \pi_{t+1} + \varphi_2 \pi_{t-1} + \lambda_1 y_t + \lambda_2 q_t + \varepsilon_{AS,t} \quad (\varphi_1 + \varphi_2 = 1)$$

$$3. r_t = \rho_r r_{t-1} + (1 - \rho_r)(\psi_1 E_t \pi_{t+1} + \psi_2 y_t) + \varepsilon_{MP,t}$$

$$4. E_t \Delta q_{t+1} = (r_t - E_t \pi_{t+1}) - (r_t^* - E_t \pi_{t+1}^*)$$

Modelde y çıktısı açığını, q reel döviz kurunu, y* yurtdışı çıktı açığını, π enflasyon oranını ve r nominal faiz oranını göstermektedir. Modelin açık ekonomi özelliği, birinci denklemin reel döviz kuru (q_t) değişkeni, ikinci denklemin ise reel döviz kurunun bir önceki dönem değeri (q_{t-1}) ile yurtdışı çıktı açığı değişkeni (y_t^*) içermesinden ileri gelmektedir. Küçük ve açık ekonomilerde, döviz kuru hem toplam arzı, hem de toplam talebi etkiler. Döviz kurunda meydana gelen değişimin faiz oranı ile ters yönlü bir etkileşim içerisinde olduğu bilinmektedir. Modelin son denklemi, reel döviz kurunun, güvencesiz faiz paritesi koşuluna göre belirlendiğini gösteren tanımsal bir eşitliktir.

II.II. Politika Önerileri

Bilineceği üzere, iktisat yazınındaki tartışmalarda büyüme, istihdam ve enflasyon arasındaki etkileşimin ne şekilde olduğu konusu önemli bir yer tutmaktadır. Tartışmalarda, genel olarak, kısa dönemde geleneksel Phillips Eğrisinin öngördüğü biçimde enflasyon ile işsizlik arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu, buna karşılık uzun dönemde bu ilişkinin ortadan kalktığı noktasında yoğunlaşma görülmektedir. Dolayısıyla, para politikasının nihai amacı fiyat istikrarı olsa dahi

** Detaylı bilgi için bkz: Arestis (2007)

(King, 2005: 2), kısa dönemde Phillips Eğrisinin öngördüğü ödünleme ilişkisi para politikası uygulamalarını zora sokabilmektedir.

İşte bu çerçevede, fiyat ve çıktı istikrarı arasında optimal bir bileşimin sağlanması ve optimal politikaların izlenmesine yönelik kurumsal taahhüt mekanizmalarının oluşturulması, YNS etrafında gelişen literatürde büyük bir önem taşımaktadır. Optimal politika, fiyat istikrarını hedef enflasyon oranı etrafında, çıktı istikrarını ise potansiyel çıktı düzeyi etrafında istikrarlı kılan politikadır. Optimal politikanın yürütülmesine yönelik, uygun makroekonomik değişkenin seçilmesi ve temel politika enstrümanının nihai amaca yönelik kullanım biçiminin belirlenmesi ise para politikasının sorumluluğu altındadır (Gali, 2002: 3; Özdemir, 2008: 109-110).

Bu açıklamalar kapsamında YNS'in politika önerileri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- i. YNS modelleri enflasyon dinamiklerinin doğasına yeni bir perspektif getirmektedir. Firmalar bugünkü fiyatlama kararlarını alırken, geleceğe yönelik talep ve maliyet koşullarıyla ilgili beklentilerini fiyatlara yansıtırlar. Böylelikle fiyatlar genel düzeyindeki değişimler, mevcut fiyatlama kararlarını yansıtır ve enflasyon ileriye yönelik bir nitelik kazanır. YNS modelindeki rasyonel ileri bakışlı fiyat belirleme, tekelci rekabet ve Reel İş Çevrimleri unsurlarının birleşimi para politikası uygulamalarında rehberlik sağlar. Bu yaklaşıma göre para politikasının amacı fiyat istikrarını sağlamak olmalıdır (Goodfriend ve King, 1997: 26).
- ii. Bu modellerde, çıktı açığı kavramı merkezi bir rol oynamaktadır. Çıktı açığı, üretimin potansiyel değerinden sapması yani $(y_t - y^P)$ olarak tanımlanmaktadır. Burada y_t cari üretim düzeyini, y^P ise potansiyel üretim düzeyini göstermektedir. Çıktı açığındaki değişimler mark-up düzeyini değiştirerek enflasyonu etkileyeceği için, para politikasının, üretimin potansiyel değerinden sapmalarını dikkate alması gerekmektedir (Gali, 2002: 2).
- iii. YNS, kısa dönem fiyat katılıkları nedeniyle toplam talebin, reel ekonomik faaliyetlerin temel belirleyicisi olduğunu kabul eder. Bu anlamda para politikasının reel ekonomi üzerinde güçlü etkileri vardır (Arestis, 2007: 29).
- iv. YNS, para politikası rejimi olarak enflasyon hedeflemesini^{††} benimsemektedir. (Smith ve Wickens, 2007: 97). Goodfriend ve King (1997) ve Goodfriend (2004, 2007) enflasyon hedeflemesi rejiminin para politikasına yönelik evrensel bir yaklaşım olduğunu kabul ederler. YNS'e göre, enflasyon hedeflemesi hem fiyat istikrarını gerçekleştirmekte, hem de üretim ve istihdam düzeyindeki dalgalanmaları azaltmaktadır.

YNS'in söz konusu para politikası önerisi, modelin üçüncü denklemi aracılığıyla ifade edilmektedir. Merkez bankası, gerçekleşen enflasyonun hedeflenen enflasyon oranından sapması ya da çıktının potansiyel düzeyinin üzerinde seyretmesi halinde, nominal faiz oranını arttıracaktır. Yapışkan fiyatlar nedeniyle, nominal faiz oranındaki artışa bağlı olarak reel faiz oranı da artacak ve toplam talep azalacaktır. Merkez bankasının böyle bir politikayı uzun dönemde istikrarlı bir biçimde uygulaması sonucunda, enflasyona ilişkin beklentiler enflasyon hedefiyle uyumlu hale gelecektir.

- i. YNS, fiyat istikrarını sağlamaya yönelik politikaların kredibiliteye sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır. Kredibilitenin varlığı, hem bağlayıcılık niteliği taşımayan geleneksel Keynesyen toplam talep yönetimi politikalarının enflasyon-üretim ödünlemesinden kısa dönemli kazançlar elde etme güdüsü nedeniyle ortaya çıkan zaman tutarsızlığı sorununun çözümü, hem de ekonomik birimlerin beklentilerinin enflasyon hedefiyle uyumlu hale gelmesi açısından önem taşımaktadır. Kredibilitenin sağlanması için kurumsal olarak merkez bankasının bağımsızlığı^{††} gereklidir. Merkez bankasının enflasyon hedefine yönelik açık bir taahhütte bulunması bir yandan para politikasının şeffaflığına, bir yandan da enflasyon hedefine ulaşma konusundaki hesap verebilirliğine katkıda bulunmaktadır (Arestis ve Sawyer, 2002: 3; Gali, 2002: 3).

^{††} Enflasyon hedeflemesi, enflasyon için orta vadeli sayısal bir hedef ya da hedef aralığının belirlenerek kamuoyuna açıklandığı, fiyat istikrarının para politikasının temel amacı olarak kabul edildiği, fiyat istikrarı amacına ulaşmak için faiz oranı politikasının kullanıldığı ve Merkez Bankası'nın şeffaflığının ve hesap verebilirliğinin sağlanmış olduğu bir para politikası rejimi olarak tanımlanmaktadır.

^{††} Merkez bankaları açısından bağımsızlık çoğunlukla araç bağımsızlığını ifade etmektedir.

- ii. YNS modelleri, para politikası enstrümanı olarak kısa vadeli faiz oranının kullanılmasını önermektedir. Merkez bankası enflasyon bekleyişlerinin enflasyon hedefine ne ölçüde uygun olduğuna bakarak faiz oranını belirlemektedir. Ekonomide denge faiz oranı, fiili üretim ile potansiyel üretimi eşitleyen faiz oranıdır. Bu çerçevede para politikası dışsal bir süreç olmaktan ziyade ekonomik gelişmelere sistematik olarak cevap veren içsel bir süreç haline gelmektedir (Arestis ve Sawyer, 2002: 3-4).

Özetle, YNS'in para politikasının sonuçları hakkında dört temel yargıya sahip olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi, YNS modelleri para politikasının kısa dönemde reel ekonomik faaliyetler üzerinde önemli bir role sahip olabileceğini ileri sürmektedir. İkincisi, YNS modellerine göre maliyetli fiyat ayarlaması durumunda bile, uzun dönemde enflasyon ile reel faaliyetler arasında çok az bir ödünleme bulunmaktadır. Üçüncüsü, YNS modelleri enflasyonun giderilmesinin nisbi fiyat bozulmalarını azaltarak ve işlem etkinliğini artırarak önemli kazançlar sağladığını belirtmektedir. Sonuncusu ise, YNS modelleri kredibilitenin para politikasının etkilerini anlamada önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Goodfriend ve King, 1997: 2-3):

1990'lardan itibaren hem akademisyenler hem de politika yapımcılar tarafından yoğun olarak kullanılan YNS modeli çeşitli açılardan eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin bazıları modelin gelişimine katkıda bulunan ekonomistlerden gelmiştir. Örneğin Adam Posse (2008) modelde rasyonel beklentiler hipotezinin baskın kullanımını uygun görmemektedir. Benzer şekilde, Blanchard (2008) modeli mal piyasaları, işgücü piyasaları ve kredi ve finansal piyasalarının doğru/uygun analizinden yoksun olduğu için eleştirmiştir. Modele yönelik temel ve tartışmalı eleştirilerden birisi de, modelde hükümet ve maliye politikasına yer verilmemesidir. Diğer bir ifadeyle, model, para politikası karşısında maliye politikasının rolünü önemsiz göstermiştir. Oysa ki, makroekonomik istikrar açısından maliye politikası da en azından para politikası kadar önem taşımaktadır (Fontana, 2009: 11-15). Ayrıca, YNS modelleri para politikası aracı olarak sadece kısa dönem faiz oranını kullanmaları ve döviz kuruna gereken ilgiyi göstermemeleri, enflasyon oranlarını para politikası için tek ölçü olarak almaları, paraya ve finansal sektöre yer vermemeleri (Arestis, 2009: 10), maliye politikasının etkinliğini zayıflatan dışlama etkisi ve Ricardo eşitliği hipotezi ve LM eğrisini reddetmeleri konularında da özellikle Post Keynesyen iktisatçılar tarafından ciddi şekilde eleştirilmiştir^{§§} (Arestis ve Sawyer, 2004: 119-124; Monvoisin ve Rochon, 2006: 68).

YNS modelleri para politikasının ve enflasyon hedeflemesinin reel değişkenler üzerinde sadece kısa dönem etkilere sahip olduğunu ve uzun dönemde doğal büyüme oranının arz yanlı etkiler tarafından belirlendiğini ileri sürerler. Diğer bir ifadeyle YNS modelleri toplam talebin sadece kısa dönemde etkili olduğunu, uzun dönemde ise hiçbir rol oynamadığını kabul ederler. YNS modelleri dikey bir uzun dönem Phillips eğrisi içermektedirler. Dikey bir uzun dönem Phillips eğrisi, uzun dönemdeki potansiyel üretim düzeyini ifade etmektedir. Bu üretim düzeyi aynı zamanda NAIRU'yu^{***} içermektedir. Uzun dönemde enflasyon ile çıktı arasında bir ödünleme bulunmamaktadır, yani para politikası uzun dönemde yansızdır. Bunun aksine Post-Keynesçi iktisatçıların en önemli düşüncelerinden biri toplam talebin hem kısa dönemde, hem de uzun dönemde rol oynamasıdır. Bu kapsamda para politikası uzun dönemde reel değişkenler üzerinde bir etkiye sahiptir (Lavoie, 2006: 189-190; Monvoisin ve Rochon, 2006: 64).

^{§§}Eleştiriler için bkz: Arestis (2009), Arestis, Sawyer (2005, 2008).

^{***}NAIRU (Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment): Enflasyonu hızlandırmayan işsizlik oranı.

SONUÇ

1970'li yılların sonlarında mevcut makroekonomik modellerin bu dönemde ortaya çıkan stagflasyonu öngörememesi ve çözümleyememesi ve Lucas eleştirisi nedeniyle, makroekonomi ve makroekonomik modelleme alanlarında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu alanlarda yapılan çalışmalar neticesinde, rasyonel beklentiler varsayımını benimseyen ve açık mikro temeller üzerine kurulan DSGD modelleri ortaya çıkmıştır.

Son otuz-otuz beş yıldır iktisat teorisi ve politikasında yaşanan gelişmeler, YNS çerçevesinde değerlendirilmektedir. Rasyonel beklentiler ve geçici nominal katılıkların bulunduğu eksik rekabetçi dinamik stokastik bir yapı sergileyen bu modeller, konjonktürel dalgalanmaları genel denge teorisinin araçlarını kullanarak açıklamakta ve makroekonomi ile mikroekonomi arasındaki metodolojik ayrımı ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda, YNS modelleri hem Keynesyen, hem de Klasik unsurları dinamik bir makroekonomik model içerisinde birleştirmektedir. Bu yaklaşım, para politikasının rolü ve önemi konusunda Monetarist düşüncüyü benimsemektedir. YNS'de, kısa dönemde firmaların fiyat belirleme davranışlarından kaynaklanan nominal katılıklar nedeniyle ekonomik faaliyetleri belirleyen temel unsurun toplam talep olduğu ve kısa dönemde para politikasının reel ekonomik faaliyetler üzerinde güçlü etkileri bulunduğu öne sürülmektedir.

İstikrarlı bir ekonomi ve sürdürülebilir bir büyüme için, para politikasının doğru biçimde oluşturulması ve uygulanması oldukça önemlidir. İşte bu çerçevede fiyat ve üretim istikrarı arasında optimal bir bileşimin sağlanması ve optimal politikaların izlenmesine yönelik kurumsal taahhüt mekanizmalarının oluşturulması, YNS etrafında gelişen literatürde merkezi bir öneme sahiptir.

Günümüz para politikası uygulamaları kapsamında YNS'in para politikası önerisi, temel amaç olan fiyat istikrarını sağlayabilmek için kısa vadeli faiz oranının enflasyon hedefine yönelik olarak kullanıldığı ve para politikasının kısa dönemde nominal katılıklar nedeniyle reel etkiler yaratabilmesinin mümkün olduğunu öngören enflasyon hedeflemesi rejimidir. Dolayısıyla, YNS çerçevesinde gelişen para politikası yaklaşımının en önemli özelliği, miktar kuramını reddetmesi ve para politikası aracı olarak faiz oranını benimsemesidir.

Detaylarında farklılıklar görülen birçok tanımı bulunmakla birlikte enflasyon hedeflemesi rejimi, en genel anlamda, merkez bankalarının nihai hedef olan fiyat istikrarının sağlanması ve sürdürülmesi amacına yönelik olarak para politikasının, makul bir dönem için belirlenen sayısal bir enflasyon hedefine ya da hedef aralığına dayandırıldığı ve bunun kamuoyuna açıklandığı bir para politikası uygulamasıdır. Ekonomik performansa yaptığı olumlu katkı nedeniyle giderek artan sayıda ülke tarafından uygulanan enflasyon hedeflemesi rejimi bağımsız, şeffaf ve hesap verebilir merkez bankacılığı ve para politikası özellikleri ile merkez bankacılığının ve para politikasının gelmiş olduğu son aşamayı temsil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Arestis, P. (2007). Is there a new consensus in macroeconomics?. In P. Arestis (Eds.), *Is there a new consensus in macroeconomics?*, (pp.1-20). Palgrave Macmillan.
- Arestis, P. (2009). New consensus macroeconomics: A critical appraisal. *Levy Institute Working Paper*, 546, 1-25.
- Arestis, P., & Sawyer, M. (2002). Can monetary policy affect the real economy?”, *Levy Institute Working Paper*, 355.
- Arestis, P., & Sawyer, M. (2004). *Re-examining monetary and fiscal policy for the 21st century*. Edward Elgar.
- Arestis, P., & Sawyer, M. (2005). New consensus monetary policy: An appraisal. In P. Arestis, M. Baddeley & J. McCombie (Eds.), *The new monetary policy: Implications and relevance*, (pp.25-48). Edward Elgar Publishing.
- Arestis, P., & Sawyer, M. (2008). A critical reconsideration of the foundations of monetary policy in the new consensus macroeconomics framework. *Cambridge Journal of Economics*, 32(5), 761-779.
- Argov, E., & Elyakam, D. (2007). An estimated new Keynesian model for Israel”, *MPRA Working Paper*, 9412, 1-60.
- Blanchard, O. (2000). What do we know about macroeconomics that fisher and wicksell did not?. *Quarterly Journal of Economics*, 115(4), 1375-1409.
- Blanchard, O.J. (2008). The state of macro”, *NBER Working Paper Series*, 14259, 1-31.
- Buncic, D., & Melecky, M. (2008). An estimated new Keynesian policy model for Australia. *The Economic Record*, 84(264), 1-16.
- Calvo, G.A. (1983). Staggered prices in a utility-maximizing framework. *Journal of Monetary Economics*, 12, 383-398.
- Carlin, W., & Soskice, D. (2005). The 3-equation new Keynesian model: A graphical exposition. *The B.E. Journal of Macroeconomics, Berkeley Electronic Press*, 1, 1-35.
- Colander, D.C. (1995). The stories we tell: A reconsideration of AS-AD analysis. *Journal of Economic Perspectives*, 9(3), 169-188.
- Cuche-Curti, N.A., Dellas, H., & Natal, J-M. (2009). DSGE-CH: A dynamic stochastic general equilibrium model for Switzerland. *Swiss National Bank Economic Studies*, 5, 1-47.
- Dadkhah, K. (2009). *The evolution of macroeconomic theory and policy*. Springer.
- Del Negro, M., Schorfheide, F., Smets, F., & Wouters, R. (2007). On the fit of new Keynesian models. *Journal of Business & Economic Statistics*, 25(2), 123-162.
- Dixon, H.D. (2008). New Keynesian macroeconomics. In S.N. Durlauf & L.E. Blume (Eds), *The new palgrave dictionary of economics*. Palgrave Macmillan.
- Dullien, S. (2009). The new consensus from a traditional Keynesian and Post-Keynesian perspective: A worthwhile foundation for research or just a waste of time. *IMK Working Paper*, 12, 1-26.
- Fontana, G. (2009). Whither new consensus macroeconomics? The role of government and fiscal policy in modern macroeconomics. *The Levy Economics Institute Working Paper*, 563.
- Gali, J. (2002). New perspectives on monetary policy, inflation, and the business cycle. *NBER Working Paper Series*, 8767, 1-52.

- Gali, J. (2009). The new Keynesian approach to monetary policy analysis: Lessons and new directions. Paper presented at the Center for Financial Studies Symposium on *The Science and Practice of Monetary Policy Today*, Frankfurt, 1-16.
- Gali, J., & Gertler, M. (2007). Macroeconomic modeling for monetary policy evaluation. *NBER Working Paper Series*, 13542, 1-49.
- Garratt, A., Lee, K., Pesaran, M.H., & Shin, Y. (2006). *Global and national macroeconomic modelling: A long-run structural approach*. Oxford University Press.
- Goodfriend, M. (2004). Monetary policy in the new neoclassical synthesis: A primer. *FED of Richmond Economic Quarterly*, 90(3), 21-45.
- Goodfriend, M. (2007). How the world achieved consensus on monetary policy. *Journal of Economic Perspectives*, 21(4), 47-68.
- Goodfriend, M. (2008). The case for price stability with a flexible exchange rate in the new neoclassical synthesis. *Cato Journal*. 28(2), 247-254.
- Goodfriend, M., & King, R.G. (1997). The new neoclassical synthesis and the role of monetary policy. *NBER Working Paper Series*, 11040, 1-60.
- Jayawickrama, A. (2007). Macroeconometric modelling: What do we learn from the past?. *The Peradeniya Journal of Economics*, 2(1&2), 80-103.
- Kocherlakota, N. (2010). Modern macroeconomic models as tools for economic policy. 5-52. Retrieved September 20, 2010, from http://www.minneapolisfed.org/pubs/region/1005/2009_mplsfd_annualreport_essay.pdf.
- King, M. (2005). Monetary policy: Practice ahead of theory. *Mais Lecture*, 1-27, Cass Business School, City University, London.
- Lavoie, M. (2006). A Post-Keynesian amendment to the new consensus on monetary policy. *Metroeconomica*, 57(2), 165-192.
- Lucas, R.E. (1976). Econometric policy evaluation: A critique. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy* 1, 19-46.
- McCallum, B.T. (2001). Monetary policy analysis in models without Money. *Federal Reserve Bank of St. Louis*, 145-160. Retrieved October 10, 2010, from <http://research.stlouisfed.org/publications/review/01/05/145160McCallum.qxd.pdf>.
- McCallum, B.T., & Nelson, E. (1999). An optimizing IS-LM specification for monetary policy and business cycle analysis. *Journal of Money, Credit and Banking*, 31(3), 296-316.
- Meyer, L.H. (2001). Does money matter?. *FED of St. Louis Review*, 83(5), 1-17.
- Monvoisin, V., & Rochon, L.P. (2006). The post-Keynesian consensus, the new consensus and endogenous money. In C. Gnos & L.P. Rochon (Eds), *Post-Keynesian principles of economic policy*. Edward Elgar.
- Oğuz, H. (2008). Teoride optimal parasal politikalar ve enflasyon hedeflemesi uygulamalarıyla ilintileri. *İktisat, İşletme ve Finans*, 23(272), 101-132.
- Özdemir, M. (2009). Yeni Neo-Klasik sentez: Makro iktisatta yeni bir uzlaşmaya doğru. *Ekonomik Yaklaşım*, 19(66), 95-117.
- Pagan, A. (2003). Report on modelling and forecasting at the Bank of England. *Bank of England Quarterly Bulletin* (Spring), 1-29.
- Peiris, S.J., & Saxegaard, M. (2007). An estimated DSGE model for monetary policy analysis in low-income countries. *IMF Working Paper*, 282, 1-31.

- Pesaran, M.H., & Smith, R.P. (1985). Evaluation of macroeconomic models. *Economic Modelling*, 125-134.
- Romer, D. (2000). Keynesian macroeconomics without LM curve. *Journal of Economic Perspectives*, 14(2), 149-169.
- Sbordone, A.M., Tambalotti, A., Rao, K., & Walsh, K. (2010). Policy analysis using DSGE models: An introduction. *FRBNY Economic Policy Review*, October, 23-43.
- Senbeta, S.R. (2011). How applicable are the new Keynesian DSGE models to a typical low-income economy?. *MPRA Paper*, 30931, 1-4.
- Smith, P.N., & Wickens, M. (2007). The new consensus in monetary policy: Is the NKM fit for the purpose of inflation targeting?. In P. Arestis (Eds.). *Is there a New Consensus in Macroeconomics?*, 1-224.
- Taylor, J.B. (1997). Econometric models and the monetary policy process: A comment. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 47, 39-42.
- Taylor, J.B. (1998). Applying academic research on monetary policy: An exercise in translational economics. *The Manchester School*, 66, UK, Blackwell Publishing, 1-16.
- Tcherneva, P.R. (2008). The return of fiscal policy: Can the new developments in the new economic consensus be reconciled with the Post-Keynesian view?. *The Levy Institute Working Paper*, 539, 1-48.
- Valadkhani, A. (2005). Macroeconometric modelling: Approaches and experiences in developing countries. *Applied Econometrics and International Development*, 5(1), 5-24.
- Walsh, C.E. (2006). The contribution of theory to practice in monetary policy: Recent developments. Prepared for *Monetary policy: A journey from theory to practice: An ECB colloquium held in honour of Otmar Issing*, 142-159.
- Walsh, C.E. (2010). *Monetary theory and policy*. Cambridge: The MIT Press.
- Wickens, M. (2008). *Macroeconomic theory: A dynamic general equilibrium approach*. Princeton University Press.
- Woodford, M. (1999). Revolution and evolution in twentieth century macroeconomics. Paper prepared for the conference on *Frontiers of the Mind in the Twentieth Century*, Washington.
- Woodford, M. (2003). *Interest & Prices*. Washington: Princeton University Press.
- Woodford, M. (2009). Convergence in macroeconomics: Elements of the new synthesis. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 1(1), 267-279.
- Zouache, A. (2004). Towards a new Neoclassical synthesis? An analysis of the methodological convergence between new Keynesian economics and real business cycle theory. *History of Economic Ideas*, XII(1), 95-117.